

Sygn. akt III AUa 179/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: stażysta Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2014 r. w Lublinie

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 6 grudnia 2013 r. sygn. akt VIII U 1845/13

oddala apelację.

III AUa 179/14

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 12 czerwca 2013 roku odmówił Z. S. przyznania prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227, ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu podano, że wnioskodawca nie udokumentował wymaganego, co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie złożył wnioskodawca Z. S., podnosząc, że nie zgadza się on z zaskarżoną decyzją i domaga się uwzględnienia okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach od 1 września 1968 roku do 27 grudnia 2001 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił Z. S. prawo do emerytury od 1 maja 2013 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca Z. S., urodzony w dniu (...), w dniu 30 kwietnia 2013 roku złożył wniosek o emeryturę. Na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę wraz z wnioskiem o emeryturę dokumentów organ rentowy ustalił, na dzień 1 stycznia 1999 roku, łączny okres ubezpieczenia: 30 lat, 3 miesiące i 11 dni, w tym 30 lat, 2 miesiące i 23 dni okresów składkowych oraz 18 dni okresów nieskładkowych, stwierdził, że skarżący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Do wniosku skarżący dołączył dwa świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawione przez Syndyka Masy Upadłości Zakładu (...) S.A. w B.. W jednym z nich wskazano, iż w okresach: od 1 stycznia 1971 roku do 23 października 1972 roku, od 4 listopada 1974 roku do 28 lutego 1978 roku, od 1 sierpnia 1990 roku do 27 grudnia 2001 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku tkacz i nastawiacz maszyn i urządzeń wymienionym w wykazie A dziale VII poz. 4 pkt 7 i 48 stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu Przemysłu Chemicznego i Lekkiego. W drugim świadectwie wskazano, iż w okresie oraz od 1 marca 1978 roku do 31 lipca 1990 roku wykonywał pracę polegającą na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżyniersko – technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie na stanowisku mistrza wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 24, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu Przemysłu Chemicznego i Lekkiego. Organ rentowy nie uznał okresu od 1 marca 1978 roku do 31 lipca 1990 roku, ponieważ świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach nie zawiera daty jego wystawienia, a ponadto okres ten nie został wskazany jako okres pracy w szczególnych warunkach w pkt 8 świadectwa pracy. Nie uznano również pozostałych okresów, ponieważ świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach nie zawiera daty jego wystawienia, a ponadto pracodawca wyjaśniając, że podane w świadectwie pracy stanowisko „podmistrz” odpowiada pod względem rodzaju wykonywanej pracy i zakresu obowiązków stanowisku wymienionemu w zarządzeniu Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego – „nastawiacz maszyn i urządzeń” – nie wyjaśnił, czy w zakładzie pracy nastąpiła zmiana nazewnictwa stanowiska pracy w stosunku do nazwy wymienionej w resortowych aktach prawnych i w razie nastąpienia takiej zmiany nie wyjaśnił jej przyczyny.

Sąd Okręgowy uznał, że okolicznością sporną w niniejszej sprawie jest możliwość uwzględnienia wnioskodawcy okresów zatrudnienia: od 1 stycznia 1971 roku do 23 października 1972 roku, od 4 listopada 1974 roku do 28 lutego 1978 roku, od 1 marca 1978 roku do 31 lipca 1990 roku, od 1 sierpnia 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku jako pracy w szczególnych warunkach. W celu ich wyjaśnienia Sąd dopuścił dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawcy i świadków: J. M. i T. Ś. oraz dowód z akt osobowych wnioskodawcy.

Wnioskodawca Z. S. był zatrudniona w Zakładzie (...) S.A. w B. od dnia 1 września 1968 roku do dnia 27 grudnia 2001 roku.

W okresie od 1 stycznia 1971 roku do 31 sierpnia 1971 roku wnioskodawca pracował na stanowisku tkacza, następnie od dnia 1 września 1971 roku do dnia 23 października 1972 roku jako podmistrz tkacki. W okresie od 24 października 1972 roku do 15 października 1974 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zakończeniu służby wojskowej w dniu 4 listopada 1974 roku ponownie podjął pracę na stanowisku podmistrza w Wydziale Tkalni. Na tym stanowisku pracował do dnia 28 lutego 1978 roku, następnie od dnia 1 marca 1978 roku do dnia 31 lipca 1990 roku pracował na stanowisku mistrza.

Z dniem 1 sierpnia 1990 roku wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko nastawiacza maszyn (in. podmistrz tkacki) w Wydziale Tkalni. Na tym stanowisku pracował do dnia 27 grudnia 2001 roku. Przez cały okres zatrudnienia wnioskodawca wykonywał pracę na Wydziale Tkalni, gdzie w najlepszym okresie było zatrudnionych około 300 pracowników. Byli to tkacze, podmistrzowie i mistrzowie oraz transport wewnętrzny. Tkalnia mieściła się w jednej

dużej hali, na której znajdowały się krosna do tkania (około 200 maszyn). Praca wnioskodawcy na stanowisku tkacza polegała na tym, że musiał obsługiwać jednocześnie 4 krosna. Zakładał nitkę na krosna, włączał maszyny i tkanina tkła się sama, co polegało na przeplataniu wątku z osnową. Zadaniem tkacza było chodzenie od maszyny do maszyny i kontrolowanie, czy nie ma jakichś błędów w tkaninie. Do osnowy była używana tzw. klejonka w celu wzmocnienia nitki i w czasie tkania wydzielał się pył. Wnioskodawca otrzymywał dodatek szkodliwy i odzież ochronną, tj. ubranie robocze, buty ortopedyczne i ochronniki słuchu, ponieważ maszyny powodowały duży hałas powyżej 90 decybeli.

Na stanowisku podmistrza wnioskodawca zajmował się usuwaniem bieżących awarii krosien. Na każdym odcinku, na który składało się około 20 maszyn, był zatrudniony jeden podmistrz. Inaczej stanowisko to nazywało się nastawiacz maszyn. Codziennie były awarie krosien, większe lub mniejsze. Większych napraw dokonywała brygada remontowa, natomiast mniejsze awarie usuwali mistrzowie i podmistrzowie. Krosno, które uległo awarii, było wyłączane, natomiast wszystkie pozostałe pracowały dalej. Praca była 3 - zmianowa. Wnioskodawca na stanowisku podmistrza również otrzymywał dodatek szkodliwy.

Na stanowisku mistrza wnioskodawca pełnił dozór na danym odcinku. Zarządzał zespołem tkaczy liczącym około 4 osób i podmistrzem. Chodził po stanowiskach pracy i sprawdzał, czy tkanina tkana jest prawidłowo. Zajmował się również usuwaniem awarii krosien, oprócz tego raz na 3 miesiące przeprowadzał szkolenia BHP na stanowiskach pracy oraz raz w miesiącu wpisywał do arkusza wysokość premii jaką należało przyznać podmistrzowi i tkaczom, co zajmował mu około 1 godzinę raz w miesiącu. Raz na kwartał wpisywał do książki BHP informację o przeprowadzonym szkoleniu. Ponadto pod koniec zmiany wnioskodawca spisywał z metryczki znajdującej się na krośnie, ile dany tkacz wykonał pracy. Prowadził też książki krosien, co zajmowało mu 15 minut miesięcznie. Innej pracy biurowej nie wykonywał. Mistrzowie mieli jeden pokój, gdzie było jedno biurko i szafy ubraniowe. Wnioskodawca rzadko przebywał w pokoju mistrzów, przeważnie w ciągu dnia przebywał na tkalni. Jako mistrz wnioskodawca chodził w ubraniu roboczym i dostawał dodatek szkodliwy.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy oraz świadków J. M. i T. Ś. oraz dokumenty zgromadzone w aktach osobowych z okresu zatrudnienia wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy orzekł, że w oparciu o przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 Nr 153, poz. 1227 j.t.) wnioskodawca urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku mógłby uzyskać prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 – czyli 60 roku życia, pod warunkiem osiągnięcia w dniu wejścia w życie ustawy 15 letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego 25 lat. Poza sporem w sprawie niniejszej pozostaje, że wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny 60 lat i udowodnił wymagany 25 letni okres zatrudnienia oraz fakt, że nie przystąpił do funduszu emerytalnego. Sprawą sporną pozostaje ustalenie, czy wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Bezspornym jest, że wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ukończył 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się, co najmniej 25-letnim stażem pracy. Spór w niniejszej sprawie dotyczył okoliczności, czy wnioskodawca spełnia przesłanki przyznania prawa do emerytury z art. 184 w zw. z art. 32 powołanej ustawy to jest czy wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. 1983, Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wymiarze, co najmniej 15 lat i czy staż ten osiągnął na dzień 1 stycznia 1999 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego Z. S. spełnia również pozostałe warunki do przyznania świadczenia. Jego praca była wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku tkacza oraz nastawiacza maszyn i urządzeń. Sąd Okręgowy po zapoznaniu się z dokumentacją zebraną w postępowaniu przed organem rentowym, aktami osobowymi i dowodami osobowymi dopuszczonymi w sprawie, stanął na stanowisku, że charakter i zakres obowiązków kwalifikuje

pracę skarżącemu jako pracę w szczególnych warunkach. Faktycznie wykonywane prace przez wnioskodawcę, wymienione są wykazie A w dziale VII „W przemyśle lekkim”, poz. 4 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jako: „Prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych”.

W zarządzeniu Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu Przemysłu Chemicznego i Lekkiego, stosowanym tu pomocniczo, wskazano szczegółowe stanowiska zawarte w wykazie A cytowanego wyżej rozporządzenia i wśród stanowisk opisanych w dziale VII, w poz. 4, pkt 7 figuruje stanowisko tkacza, zaś w pkt 48 figuruje stanowisko nastawiacza maszyn i urządzeń.

Materiał dowodowy zebrany w sprawie daje zdaniem Sądu Okręgowego pełną podstawę do uznania, że wnioskodawca w szczególnych warunkach pracował od 1 stycznia 1971 roku do 23 października 1972 roku, od 4 listopada 1974 roku do 28 lutego 1978 roku i od 1 sierpnia 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku, co łącznie wynosi 13 lat, 6 miesięcy i 18 dni.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych Sąd zaliczył wnioskodawcy okres służby wojskowej od 24 października 1972 r. do 3 listopada 1974 r. (2 lata i 11 dni).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 maja 2012 r. (I UK 399/11, LEX 121140), stwierdził bowiem, że okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r. (III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108), stwierdzając, że okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia.

Wnioskodawca przed powołaniem do czynnej służby wojskowej był zatrudniony w warunkach szczególnych i po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie u poprzedniego pracodawcy w tych samych warunkach. Swoją powrót do tego zatrudnienia zgłosił w ustawowym terminie. Dlatego okres jego służby wojskowej należało uwzględnić do stażu pracy w szczególnych warunkach, co powoduje, iż łączny okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi 15 lat, 6 miesięcy i 29 dni.

Tym samym skarżący spełnił wszystkie wymagane ustawą warunki do przyznania prawa do emerytury w niższym wieku z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, dlatego Sąd uznał za zbędne odnoszenie się do okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku mistrza i wobec powyższego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił Z. S. prawo do emerytury od dnia 1 maja 2013 roku, to jest od ukończenia przez niego obniżonego wieku emerytalnego.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art.184 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust.1 i § 4 ust.1 pkt.3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz naruszenie prawa procesowego przez przekroczenie wyrażonej w art.233 § 1 kpc zasady swobodnej oceny dowodów i sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznanie, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury, w tym 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach. Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że nie kwestionując okresu pracy w warunkach szczególnych od 1 stycznia 1971 roku do 23 października 1972 roku i od 4 listopada 1974 roku do 28 lutego 1978 roku oraz od 1 sierpnia 1990 roku do 31 grudnia 1998 roku, nie zgadza się

z wliczeniem do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej od 24 października 1972 roku do 3 listopada 1974 roku. Bez tego okresu wnioskodawca nie legitymuje się 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza zarzucanego naruszenia przepisów prawa materialnego i uznaje za bezzasadny zarzut odnoszący się do wliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu pełnienia przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej. Zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220) obowiązującej w okresie odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Przepisy wykonawcze do tej ustawy zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U.68.44.318) określały w § 2 ust. 1 obowiązek zakładu pracy, który zatrudniał żołnierza w dniu powołania do służby wojskowej, do niezwłocznie zatrudnienia go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby żołnierz zgłosi powrót do zakładu pracy. a w myśl § 5 ust 1 rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie na tych zasadach, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Przepisy te nie budzą żadnych wątpliwości co do ich właściwej interpretacji i orzeczenie Sądu Okręgowego potraktowania okresu zasadniczej służby wojskowej jako równorzędnego z okresem zatrudnienia w zakresie wynikających uprawnień, jest prawidłowe.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.